

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

**Fargna, Francesco de
Montisfalisci, M.DCC.XVII.**

Casus IV. Argumentum. Si Ecclesia destructa sit alibi reædisicata, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ, & an dismembrari, & erigi possit nova Ecclesia, aut Oratorium in præjudicium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72191)

ARGUMENTUM.

Si Ecclesia destructa fit alibi Reædificata, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ. Et an dismembrari, & erigi possit nova Ecclesia, aut Oratorium in præjudicium alterius Ecclesiæ Parochialis?

SUMMARIUM.

- 1 Ecclesia Patronalis destructa si alibi reædificetur, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ.
- 2 Difficultas accedendi ad Parochiam, est causa dismembrationis, dummodo constet ex processu desuper facto, & dummodo sit perpetua, ut numer. 3. & 4.
- 5 Dismembratio Parochia faciendâ non est, quando necessitatibus populorum aliâs consuli possit, & num. 61. & 62.
- 6 Ad validitatem dismembrationis requiritur citatio, & consensus Rectoris, & Patroni, & num. 59. An autem requiratur consensus Capituli, vide num. 7. & 37.
- 8 In dismembratione Ecclesia vacantis citari debet defensor.
- 9 Dissensio populorum non est causa dismembrationis.
- 10 Dismembratio, & erectio novæ Ecclesiæ fieri potest in præjudicium alterius Ecclesiæ Parochialis concurrentibus debitis requisitis, & num. 13. & 15.
- 12 Distantia duorum milliarium ab Ecclesia Parochiali reddit difficile accessum ad illam, & est causa dismembrationis; amplia ut ibi, & num. 14.
- 16 Disparitas conditionis, Fortune, & morum, an sit causa sufficiens dismembrationis.
- 17 An ad erectionem novæ Parochiæ procedi possit invito Parocho Matricis?
- 18 Rectori novæ Parochiæ assignanda est congrua sustentatio; sed de quibus redditibus, & Bonis ista congrua constituenda sit. Vide num. 19. 20. 21.
- 22 Nova Parochia adificata intra limites antique, an, & quos honores ei præstare teneatur? & an antiqua acquirat respectu novæ Parochiæ Iuspatronatus, & num. 30.
- 23 Matricitas Ecclesiæ constare potest ex pluribus Signis, & adminiculis, de quibus num. 24. 25. 26. & 27. & 53. 54. & 55.
- 28 Existens in possessione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advenarum cum delatione stola est manutendendus.
- 29 Peregrini, & Advena, qui non habent propriam sepulturam, ubi sepeliendi sunt.
- 31 Campanæ in die Sabathi Sancti, ante omnes alias Ecclesias pulsandæ sunt ab Ecclesia Matrice, & 54.
- 32 Beneplacitum Apostolicum requiritur in transactione, ex qua resultat alienatio Bonorum Ecclesiæ.
- 33 Pontifex non intendit derogare Iuri alterius.
- 34 Privilegium an censeatur renunciatum per actum contrarium.
- 35 Oratorium an adificari possit intra limites Parochiæ? & num. 36. & 40.
- 38 In Oratoriis non curatis non potest asseruari Sanctissimum Sacramentum, absque licentia Pape, sed limita, ut num. 46.
- 39 Vicarius Generalis an possit concedere licentiam erigendi oratoria publica, & num. 47.
- 41 Præjudicium proveniens Ecclesiæ Parochiali ex diminutione concursus, & Eleemosinarum non est impedimentum adificationis novarum Ecclesiarum.
- 42 Eleemosinæ, quæ à fidelibus offeruntur Cappellis, Oratoriis existentibus intra limites Parochiæ debentur Parocho, sed limita, ut ibi.
- 43 Oppositio affectata non est attendenda.
- 44 Oratorium publicum fundari potest intra limites alicujus Parochiæ de consensu Episcopi etiam invito Plebano.
- 45 Consensus Episcopi in adificando Oratorium intra limites Ecclesiæ excludit presumptionem præjudicii ejusdem Ecclesiæ.
- 48 Episcopus de Iure communi habet facultatem erigendi Oratoria publica.

- 49 *Actus Attentatus dicitur ille, qui tendit in contemptum Judicis, & in præjudicium partis.*
- 50 *Distributiones debentur interessentibus D. Officiis.*
- 51 *Existentis in possessione actuum præminentie manutenendus est.*
- 52 *Usus Stole, an, & quando spectet privatim ad Parochum.*
- 56 *Determinationes pro Bona Pacis Ecclesiarum concordia, & populorum quiete absque beneplacito Apostolico subsistentur.*
- 57 *Breve Apostolicum per multum tempus observatum, executioni est demandandum.*
- 58 *Vicarius Generalis absque speciali mandato Episcopi non potest dismembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere.*
- 60 *In dismembrationibus requiritur Processus cum citatione omnium interesse habentium.*

C A S U S IV.

Ecclēsia A. Patronalis cū esset destructa fuit alibi reedificata; Quæritur, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ?

In hoc articulo distinguendum est, aut Patronus primæ Ecclesiæ est Patronus ratione fundi, & tunc non est Patronus secundæ Ecclesiæ, cum hæc sit reedificata in alio fundo; aut est Patronus ratione dotationis, & tunc Patronus primæ Ecclesiæ est etiam Patronus secundæ, quia dos transit cum loco. Aut est Patronus ratione constructionis, & tunc si secunda Ecclesia erit reedificata ex Cæmentis, lapidibus, & lignis primæ Ecclesiæ, erit Patronus secundæ Ecclesiæ simul cum reedificante; Si verò dicta Ecclesia erit reedificata ex lapidibus, & lignis &c. quæ non sint primi Patroni, & tunc iste non erit Patronus secundæ ratione constructionis, ita *Lambertin. de Iurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 6. art. 4.*

Et hic quæri potest, an quis possit ædificare Ecclesiam Parochialem intra limites alterius Ecclesiæ Parochialis de Iurepatronatûs, & quis in ea acquireret Iuspatronatûs?

Pro cuius resolutione sciendum est ad hoc, ut ædificari possit nova Ecclesia intra limites alterius Ecclesiæ Parochialis in hujus præjudicium plura requisita concurrere debere.

Primò. Concurrere debet *Causa*, seu *Difficultas* accedendi ad Parochiam, ita ut Parochiani sine magno incommodo ad illam accedere non possint; quæ difficultas accedendi ad Parochiam provenire potest, vel ex distantia loci, vel ex asperitate itineris, vel ex aliquo Torrente, aut Flumine intermedio, quod transire sine aliquo periculo non possit, & quod sæpè exundans ita iter obsideat, ut aliquando cogantur infirmi sine Sacramentis Ecclesiæ mori; vel ex eo, quod Parochia sit sita intra mœnia Civitatis, ad quam noctu temporis non pateat accessus Parochianorum, eo quia portæ clauduntur. Distantia verò quanta debeat esse remittitur arbitrio Episcopi, non enim omnis distantia præbet causam Ordinario dismembrandi, & erigendi novas Parochias, sed illa solum, ex qua sequitur magnum incommodum Parochianis accedendi ad Parochiam, & ratione cuius Parochiani remanent privati Divinis Officiis, & moriuntur sine Sacramentis, ita ut tamen casus obitûs Parochianorum sine Sacramentis debeant esse frequentes, & non rari. *Fagnan. in cap. ad Audientiam de Eccles. Edific. num. 17. & seqq. Amosaz. de Causis Pii lib. 5. cap. 4. num. 2. & seqq. & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Frequentina 18. Septembris 1688. Rota decis. 578. num. 3. par. 19. tom. 2. recent.* Hujusmodi causa, verò dismembrationis, & ædificationis novæ Ecclesiæ, seu difficultas accedendæ ad Parochiam ex quocumque capite proveniat, debet constare ex Processu, desuper facto, & non ex assertione partium, vel etiam ipsius Episcopi, aut alterius dismembrationem authorizantis, *Lotter. de re Benefic. lib. 1. quest. 28. num. 33.*

Secundò. Quòd hujusmodi causa, seu difficultas accedendi ad Parochiam sit perpetua, & non temporalis, scilicet pro aliquibus solum anni mensibus, quia tunc intenta temporaneitate causæ non est locus alicui perpetuæ dismembrationi, sive applicationi Bonorum in proprie-

prietate, sed deputatione Cappellani pro dictis mensibus, qui Sacramenta administrat, & Divina Officia celebret, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii in *Gandaven. Vis. LL. 31. Martii 1696.*

5 Tertio. Quod aliter provideri non possit necessitatibus Parochianorum, Dismembratio enim Parochiæ facienda non est, quando necessitatibus populorum satis consulitur per adjunctionem Ministri Coadiutoris amovibilis, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Tridentina dismembrationis 14. Januarii 1690. & in Comen. 5. Junii 1688. & in dicta Frequentina 18. Septembris ejusdem anni; & à S. Rota in Leodien. Dismembrationis 1. Februarii 1712. coram R. P. D. Falconerio S. Nullitati inferius legen. num. 57. S. Rector Matricis. Vel quoties in loco per Oratorium necessitati Parochianorum subvenitur Menoch. conf. 477. num. 9. Amostaz. de Causis Pii lib. 5. cap. 4. num. 5.*

Quarto. Ut in illa parte Parochiæ antiquæ, ubi nova Parochia est erigenda, sit competens numerus Parochianorum, *Amostaz. ubi supra num. 45.*

6 Quinto. Requiritur citatio, & consensus Rectoris, Patroni, & aliorum Interesse habentium, juxta *Decisionem S. Rotæ in dicta Leodien. Dismembrationis S. Defectus verò, quod si tamen Rector, aut alii Interesse habentes nolint consentire dismembrationi, adhuc Episcopus concurrente legitima causa potest ad illam devenire. Ratio est, quia consensus Rectoris, Patroni, aut aliorum Interesse habentium non requiritur pro forma, neque ratione auctoritatis, seu pro auctorizanda dismembratione, quo casu hæc non esset valida absque dicto consensu, sed solum requiritur ratione præjudicii, Castador. decis. 3. num. 1. de Jurepatr. Amostaz. ubi supra num. 20. & seqq.*

7 Sexto. Requiritur consensus Capituli, quia divisio, & dismembratio Parochiæ, quoad ejus reditus, cum sit alienatio rerum Ecclesiæ sine Capituli consensu fieri non potest, juxta *Text. in cap. Cum nos de his, que fiunt à Prelatis, & cap. Dudum de rebus Eccles. non alienan. in 6. Sed animadvertendum est, quod dupliciter Episcopus procedere potest ad dismembrationem Parochialis, auctoritate scilicet*

ordinaria, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccl. edifican. & auctoritate delegata, juxta Trident. cap. 4. sess. 21. de Reformat. Si procedit auctoritate ordinaria requiritur consensus Capituli, si verò procedit auctoritate delegata in eo casu, in quo Jure ordinario procedere non potest, non requiritur consensus Capituli, juxta *Fagnan. in dicto cap. Ad aud. num. 54.**

8 Septimo. In casu quo Ecclesia Parochialis vacet requiritur, quod detur, & citetur Defensor *Rota decis. 165. num. 3. par. 3. recent. & decis. 413. num. 3. coram Cels. & resolvit Sacra Congregatio Concilii in Reatina Dismembrationis 29. Januarii 1695. Dissensio autem populorum non est causa dismembrationis, juxta resolutionem ejusdem Sacre Congregationis in Syracusana Dismembrationis 19. Junii 1698. & 18. Julii 1699.*

10 Concurrentibus igitur hujusmodi requisitis est locus dismembrationi, & erectioni novæ Ecclesiæ in præjudicium alterius Ecclesiæ Parochialis, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccl. edifican. ibique Abb. num. 1. & seqq. Buttr. num. 1. Barbof. num. 1. & seqq. & ita novissime resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in Lunen. Sarzanen. Erectionis Parochialis 16. Julii 1712. in qua Communitas, & populus Castri Pontis Bossii non minus ob distantiam ferè duorum milliarium, quàm ob itineris difficultatem accedendi ad propriam Parochiam Oppidi Lician. præsertim hyberno tempore, quo torrens interfluvius exundat, & in nocturnis casibus, quibus Portæ Licianæ obserata reperuntur, adeò ut Parochus Licianæ vetetur adire dictum Castrum Pontis, Sacramenta, cæteraque Spiritualia adiuventum collaturus eorum Animabus, instet pro dismembratione Ecclesiæ Parochialis Sancti Jacobi Licianæ, ac erectione novæ Parochialis in Castro Pontis Bossii, unde fuit quæsitum, an sit locus hujusmodi dismembrationi.*

Et ego studens in hac causa affirmative, respondendum sentiebam, quia ut superius notavi concurrente magna difficultate adeundi Ecclesiam Parochialem ambigi nequit, quin procedendum sit ad dismembrationem, & erectionem novæ Parochialis ad *Text. in dicto cap. Ad audientiam*

diēntiam ibique DD. *Conc. Trident. cap. 4. sess. 21. de Reformat. Pignatell. consult. ult. numer. 1. & 5. tom. 4. Adden. ad Gregor. decis. 504. sub num. 8. & decis. 87. coram Ubald.*

Distantia duorum milliarium à Castro Pontis ad Ecclesiam Parochialem Liciana reddit difficilem accessum ad illam, ut per *Rotam decis. 39. nu. 2. coram Peuting. & decis. 1250. coram Coccin. Barbos. ad Concil. sess. 21. cap. 4.* Præsertim concurrente asperitate itineris, & viæ Replenæ Torrentium, ex quibus hyberno tempore impeditur liber accessus ad Ecclesiam, & subministratio Sacramentorum, *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam num. 19. Barbos. de Offic. & potest. Episcopi par. 3. allegat. 68. Rota decis. 39. numer. 1. coram Peuting. & decis. 204. par. 17. recent.*

Idem etiam scribente D. Advocato Pintonio resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione 27. Maii 1713. in *Frequentina, seu Abelinen. Erektionis Parochialis*, ubi exponebatur, quod inter Frequentum in cacumine Montis positum, ejusque Casalia, quæ ad radices jacent unius milliarii intervallum existeret, itineris ita asperi, difficilisque, ut hyemali præsertim tempore vix peragi possit; proptereaque cum eorum Incolæ in numero tercentum circiter, sæpè sapius infeliciter deperirent, Spiritualibus subsidiiis haud præmuniti, Pietatis zelo accensus Dominicus Caracciolus utilis Dominus, Ecclesiam sub invocatione SS. Dominici, & Francisci in medio eorundem Casalium proprio are construi curavit, eamque in Parochialem erigi cum assignatione congruæ portionis ex fructibus Ecclesiæ Archipresbyteralis, suppliciter egit. Judiciali processu transmissio super præmissorum veritate die 18. Septembris 1688. propositum fuit dubium, *An procedendum sit ad petitam Erektionem dictæ Ecclesiæ in Parochialem, cum assignatione congruæ pro Parocho ex fructibus Ecclesiæ Archipresbyteralis arbitrio Episcopi detrahendæ*: Cui negativum responsum prodiit, sed Eminentissimi PP. censuerunt, quod Episcopus quatenus opus esset aliis mediis de Jure provideret. Decennio non evoluto, insurrexit

Archipresbyter Curatus autumans expetitam Parochialis erektionem nullatenus permittendam esse, præcæteris attentata tenuitate reditu præbendæ Archipresbyteralis, ac injungi Eminentissimo Beneventano Archiepiscopo, supplicavit, ut invalescens rursus novandi consilium prorsus eliminaret, quatenus verò dijudicaretur necessarium, jugiter retineri posse addidit in Ecclesia Sancti Michaelis Archangeli, in distriktu Casalium jam inde à priscais temporibus erecta Vicarium Curatum eorundem Incolarum sumptibus; quibus relatis precibus sub die 29. Novembris 1698. Sacra Congregatio eas benignè remisit prælaudato Eminentissimo Archiepiscopo, qui desuper procederet prout de Jure Assumpta hujusce causæ cognitione, idem Archiepiscopus sub die 17. Martii 1701. definitivè pronunciavit super erektione primò dictæ Ecclesiæ SS. Dominici, & Francisci ejus Rectori assignata annua præstatione Ducat. 30. ab Incolis Casalium suppeditanda unà cum Ducatis 20. ex Decimis Capitulo solvi consuetis detrahendis, cui annuatim Parochus offerret Cercum quatuor librarum pro subjectionis inditio, à quo judicato cum reclamaverit Archipresbyter ad Sacram Congregationem propositum fuit dubium. An sententia super erektione Parochialis SS. Dominici, & Francisci sit exequenda.

Cui affirmativè respondendum sentiebam. Ex probationibus enim deductis in Processu perspicuum erat, quod tria memorata Casalia distabant ab Ecclesia Parochiali Civitatis frequenti per milliarium cum dimidio, & quidem per iter adeò asperum, & incommodum, ut hyemali præsertim tempore, nec ipsi Incolæ ad Ecclesiam Parochialem, nec Parochus ad illos occasione infirmitatis pro administratione Sacramentorum sine maximo periculo, & incommodo accedere valeant juxta relationem Eminentissimi Archiepiscopi, & Depositionem Testium formiter examinatorum. Unde meritò per eundem Archiepiscopum pro erektione novæ Parochiæ pronunciatum fuit ad normam suprascripti *Textus in cap. Ad audientiam 3. de Eccles. edifican. ibique Abb. num. 3. vers. 2. Nota. Lambert. de Lurepatr. lib.*

lib. 1. part. 1. quest. 3. art. 15. Rebuff. de Decim. quest. 6. num. 21. Pignatell. consult. ultim. num. 1. & 5. tom. 4. Antonell. de Regim. Eccles. lib. 3. cap. 8. num. 26. Rota. decis. 193. num. 1. par. 4. tom. 2. recent. & in Aretina Jurium Parochialium super bono Jure 15. Januarii 1703. S. Caterum coram R. P. D. Anfaldo.

15 Concurrente præsertim ultra incommo- dum evidenti periculo Animarum dicto- rum Casalium, nam ob distantiam, & iter suspensum, asperum, cænosum, præfati Homines ad Parochiam Civitatis nullo modo possunt accedere, ita ut innumeri sine Sacramentis decesserint, sæpè Missam festivis diebus audire nequiverint imbri- bus, & nivibus viæque asperitate impe- dientibus; Aere verò rigescente Pueri ad baptizandum non sine mortis periculo de- ferri valuerint; quibus omnibus stantibus Jura omnia, nedum novæ Parochiæ ere- ctionem permittunt, sed necessariam esse disponunt, ut ajunt communiter Doctores in dicto cap. Ad audientiam, & signanter Butrius numer. 4. Card. numer. 2. Fagnan. num. 217. & seqq.

16 Advertendo etiam, quòd Parochiani degentes in dd. Casalibus cum suis Mulie- ribus, & Familia, rusticis, & abjectis vestibus induti, non possunt ad Ecclesiam Parochialem Civitatis confluere, & cum Civibus Divitibus, & pretiosis vestibus amictis se commiscere, ne risui, & delu- sioni pateant ob fortunæ, ac morum di- versitatem, ex quo nova emergit causa erigendi Parochiam ne à Divinis audien- dis retrahantur, ut post Lap. Allegat. 66. ponderant Barbos. ad Concil. sess. 21. de Reformat. cap. 4. num. 7. & seqq. Fagnan. in dicto Cap. Ad audientiam num. 20. vers. Præter quam.

Non obstat novæ Parochiæ erectionem non esse permittendam, ex quo de men- se Junii 1688. proposito dubio in Sacra Congregatione, responsum fuerit nega- tivè.

Primò, quia resolutionem dicti dubii non præcesserat formalis verificatio Cau- sarum pro dicta erectione concurrentium. Secundò, quia tunc locus esset deputa- tioni Æconomi, seu Coadiutoris depen- dentis à Parocho Matricis, quando non- alia Causa concurreret, quàm exrescen-

tia populi, hoc enim Casu, cum unus Rector non posset sufficere, sat est, ut Pa- rochus tot alios sibi adjungat Sacerdotes, quot sufficiant ad Sacramenta exhiben- da, at quando ultra populi numerosita- tem concurrunt etiam Causæ supradictæ, tali casu etiam invito Parocho Matricis ad novæ Parochiæ erectionem proceditur, Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 28. à nu- mer. 28. Azor. institut. Moral. par. 2. lib. 3. cap. 12. quest. 7. Sacra Congregatio Con- cilli in Puteolana Erectionis Parochiæ 18. Junii 1701. lib. 5. decret. fol. 340.

18 Ædificatâ novâ Parochiâ intra limites alterius Parochiæ novus etiam Rector, seu Parochus est instituendus, & ad ejus sub- stantationem congrua designanda juxta Text. in dicto cap. Ad audientiam de Eccles. edifican. Unde quæritur, de quibus redi- tibus, & Bonis ista congrua constituenda sit?

Et sentio eam in primis constituendam esse de oblationibus, obventionibus, & primitiis debitis Parochiæ antiquæ non- verò de decimis; Ratio est, quia ita fa- cienda est erectio novæ Parochiæ, quomi- nus lædat antiquam. Unde si adsint obla- tiones, & primitiæ sufficientes ad subst- antationem novi Parochi, non est recurren- dum ad decimas. Amostaz. de Causis Piiis lib. 5. cap. 4. num. 34. Rota decis. 448. nu- mer. 2. par. 1. recent. Si verò oblationes, & primitiæ non sufficiant deveniendum est ad decimas, etiam prædiales, ratio est, quia cum Decimæ debeantur ratione Sa- cramentorum, & Curæ, & sint de Jure Parochiali cap. Cum contingat, cap. Paro- chianos de Decim. Nova Parochia inten- tionem habet fundatam super perceptione decimarum contra matricem, Abb. dicto cap. Cum contingat de Decim. sub num. 8. Calderin. conf. 2. eodem tit. Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 28. num. 48. Amostaz. ubi supra num. 35. Rota decis. 168. num. 5. par. 1. recent. Sed tamen constituenda est congrua pro novo Rectore de hujusmodi Decimis, & redditibus, deducta priùs suf- ficienti, & decenti, congrua pro Rectore matricis, seu de superfluis. Amostaz. lib. 5. dicto cap. 4. num. 47.

20 Si verò deducta sufficienti congrua pro Rectore Matricis, hæc non habeat Bona, unde dotem, & congruam Rectoris novi desi-

designet, tunc congrua petenda est à Parochianis, quibus Sacramenta administrantur *cap. Omnis Christianus de Consecrat. dist. prima. Rota decis. 420. num. 8. part. 1. recent.*

Quòd si Parochiani sint pauperes, itaut non possint de congrua Rectoris providere, tunc Abbas, seu Præpositus, seu Rector cui in temporalibus Ecclesia Matrix subicitur tenentur contribuere ad istam congruam. *Cap. Sanctorum 2. distinct. 70. cap. Extirpand. de Præben.* Et quandò isti non habent, nec est, unde ad hanc necessitatem provideatur, ex mensa Episcopi est providendum *Ca. Prasulum 16. quest. 3. vel per unionem aliquorum Beneficiorum. Amstaz. ubi supra num. 37.* Et quando nec ex mensa Episcopi hæc congrua designari potest, tunc Parochia construenda est absque dote, & Rector est constituendus, ut ex labore proprio, & artificio vicium quærat. *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam de Eccles. edificandis num. 7.*

Edificatâ autem novâ Ecclesiâ intra limites alicujus Parochiæ, eique assignata congrua pro sustentatione ejus Rectoris, debetur Ecclesiæ Matrîci à dicta nova Ecclesia honor consistens in eo, quod teneatur Rector novæ Parochiæ adire ad matricem pro Baptismo, Scrutinio, Capitulo, nec non potest Ecclesia Matrîci sibi reservare in signum honoris aliqua Jura Parochialia, nempe Baptizandi, vel Sepeliendi, ut docet *Lotter. de re Benef. lib. 1. quest. 28. num. 51. & seqq.* Debetur etiam Ecclesiæ Matrîci Juspatronatûs, itaut Rector illius possit Rectorem novum præsentare, ut disponit *Textus in dicto cap. Ad audientiam.* Ratio est, quia cum ex reditibus Matrîcis Ecclesia nova construat, aut dotetur, congruum est, quòd ipsa acquirat in ea Juspatronatûs, juxta dispositionem *Text. in cap. Filiis.* Sed si Ecclesia Matrîci nihil dederit, & contulerit ad ædificationem novæ Parochiæ non debetur ei Juspatronatus *Amstaz. ubi supra. num. 38.*

Matricitas autem Ecclesiæ, quando constare non possit ex Instrumento foundationis, & erectionis comprobari potest ex pluribus signis, & adminiculis, quæ legi possunt in sequenti causa *Montis Cassinen. Manutenitionis* vertente inter Ecclesiam

Parochialem S. Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Cassinen. Diæcesis, & Ecclesiam Ruralem S. Pauli, in qua causa scribebat in Rota, & scribere mihi imposuit Dominus meus Advocatus Pitonius, sicut in aliis Causis, ut ejus methodum, & modum scribendi addiscerem. Causa est tenoris sequentis.

Post longas, & varias controversias inter Ecclesiam Parochialem Sanctæ Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Cassinen. Diæcesis, & Ecclesiam Ruralem S. Pauli existentem extra dictam Terram super præminentis, & præcedentis in omnibus Processionibus tam sedendo, quàm eundo, & redeundo, & terminando, ac etiam super sonitu Campanarum in die Sabbathi Sancti, & super Matricitate, deventum fuit inter istas Ecclesias anno 1643. 26. Martii ad concordiam perpetuam servatis omnibus solemnitatibus Juris Canonici, & de consensu Episcopi Cassinen. ubi Ecclesia S. Mariæ, fuit confirmata Matrîci concessâ præcedentiâ adversus Ecclesiam S. Pauli in omnibus actibus honorificis.

Quæ transactio observata spatio 70. annorum circiter fuit anno præterito à R. D. Abbate Curato dictæ Ecclesiæ Sancti Pauli interrupta per Monitorium ab eo extortum coram A. C. super executione cujusdam prætensi Brevis sa. me. Innocentii III. editi anno 1198. in quo eidem Ecclesiæ S. Pauli conceditur retentio Baptismatis juxta sententiam, quæ in eodem Brevis assertitur lata favore ejusdem Ecclesiæ cum assertiva, ut prætenditur, quòd in nullo subiaceat Ecclesiæ S. Mariæ. Unde coram eodem A. C. suspenso solemniter petitorio ex parte ejusdem Ecclesiæ S. Mariæ petitum fuit mandatûm de manutenendo in sua antiquissima possessione matricitatis, & præcedentiæ, & in omnibus aliis superius expressis, ac etiam producto præfato Instrumento concordiæ anno 1643. in progressu Causæ A. C. mandatûm de manutenendo ad favorem Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris concessit per Decretum ad primam, & ad secundam per sententiam declaravit, transactionem validam, & legitimè initam, esseque perpetuò observandam inhibendo, ne contra illam aliquid innovetur, Ecclesiæ verò S. Pauli pro executione præfati Brevis concessit re-

ten-

rentionem Fontis Baptismalis, ac facultatem Parocho ministrandi Sacramenta suis Parochianis. Hinc commissâ Causâ Sacræ Rotæ, disputata fuerunt sequentia dubia.

Primò. An sit danda manutentio etiam super delatione Stole, in tumulatione Cardaverum, Peregrinorum, & Advenarum.

Secundò. An transactio subsineatur, & Breve sa: me: Innocentii III. sit exequendum in Casu &c.

Quæ prout infra resolvenda dicebam.

23 Etenim animadvertendum est Ecclesiam Sanctæ Mariæ Majoris prærogativâ Matricitatis pollere, quæ licet constare non possit ex Instrumento ejus erectionis, & foundationis, quia fuit deperditum in dilapidatione ejusdem Ecclesiæ, facta à Siccardo Duce Beneventano de anno 830. tamen comprobari potest ex pluribus signis, & adminiculis juxta *Pignatell. consult. 109. num. 2. tom. 9. Rota decis. 404. num. 53. part. 19. & decis. 105. coram Seraphin. & decis. 258. numer. 2. coram Merlin. & decis. 14. numer. 18. coram Ansaldo.*

24 In primis namque Matricitas Ecclesiæ S. Mariæ Majoris legitur inscripta in petra marmorea in eadem Ecclesia posita ibi: *Hæc est sola Matrix: & apertissimè defumitur, si animadvertatur, quòd omnes Processiones, & supplicationes generales ab hac Ecclesia incipiant, & in eam terminentur, & exteri recipiunt Sacramenta ab illius Rectore, licet habeant domicilium intra limites materiales Ecclesiæ Sancti Pauli, etsi in hac sepeliuntur, adhuc Rector Ecclesiæ S. Mariæ peragit in illa omnes functiones funebres, ex quibus sufficientissimè comprobari Matricitatem dixerunt Pignatell. dicta cons. 109. num. 3. & 4. Rota decis. 196. num. 23. part. 19. & decis. 258. num. 7. par. 2. & decis. 397. num. 8. & seqq. par. 13. recent. & decis. 15. num. 3.*

25 Depositiones etiam, & attestaciones plurium Testium conspirant in hanc eandem veritatem, & compellationem Matricis, quæ depositiones Matricitatem justificanc *Pignatell. dicta cons. 109. num. 2. Rota decis. 258. numer. 1. part. 1. recent. Junctis præsertim variis enunciativis Matricitatis in Instrumento Status Ecclesiæ*

Pars I.

Sanctæ Mariæ, quæ non solum deservire possunt pro sufficienti adminiculo earundem attestacionum, ut testatur *Rot. decis. 14. num. 6. & seqq. coram R.P. D. Ansaldo*; sed etiam de per se concludunt Matricitatem, ut habetur per *Rotam decis. 397. num. 11. par. 13. & in Faventina Jurium Parochialium 28. Junii 1697. S. Prætermissio coram R.P. D. Ansaldo.*

26 Eoque magis dum ultra varia mandata de manutendo in possessione nuncupationis Ecclesiæ Matricis reportata à nostra Ecclesia ab A. C. Theodolo de anno 1642. & ab A. C. met die 12. Decembris 1711. contra Ecclesiam S. Pauli; iidem met Ordinarii Montis Cassinensis, tum in Institutionibus Rectoris Ecclesiæ S. Mariæ, tum in pluribus Visitationibus Castri Cerbarii pro certo habuerunt, Ecclesiam Sanctæ Mariæ fore Matricem; quantum verò deferendum veniat in hoc proposito Matricitatis similibus declarationibus, sive enunciativis factis ab Ordinario in actu Visitationis, ex quo de Ecclesiis suæ Diocesis præsumitur informatus, palam liquet ex traditis per *Rotam in decis. 125. num. 4. post Vivian. de Jurepatr. decis. 685. num. 9. coram Cerr. & decis. 724. num. 3. part. 3. & decis. 397. num. 5. par. 13. recent. & in Aretina Jurium Parochialium 27. Februarii 1704. S. Ast ubi Episcopus coram R.P. D. Ansaldo.*

27 Et denique quod omnem dubietatem tollit super Matricitate Ecclesiæ S. Mariæ est, quòd idemmet Rector, & Presbyteri Ecclesiæ S. Pauli de anno 1643. capitulariter congregati, nomine Ecclesiæ S. Pauli, pro se ipsis, & successoribus suis adferunt Ecclesiam S. Mariæ vocari debere Matricem, & Rector dictæ Ecclesiæ Sancti Pauli confessus est Ecclesiam S. Mariæ esse Matricem; unde stantibus hisce confessionibus partis adversæ comprobata remanere Matricitatem unanimiter voluerunt *Rain. cons. 142. num. 4. volum. 1. Hatt. cons. 543. num. 20. Pignatell. dicta consult. 109. num. 2. Rot. decis. 281. num. 19. par. 15. recent. & decis. 397. num. 2. par. 13. recent.*

Probatâ ex his Matricitate Ecclesiæ S. Mariæ clarè sequitur affirmativa resolutio primi dubii, scilicet dandam esse Archipresbytero Ecclesiæ Sanctæ Mariæ

Majoris manutentionem etiam super delatione Stolę in tumulatione Cadaverum
 28 Peregrinorum, & Advenarum; etenim cum Archipresbyter reperiatur in possessione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advenarum cum delatione Stolę, ei innegabilis est manutentio, quę semper datur ad statum, ut inquit *Rota decis. 646. num. 43. penes Postb. de Manut. & in nullius, seu Clarendall. Jurisdictionis super Manutentione 25. Junii 1706. S. Exordiendo quippe coram R. P. D. Kaunitz.*

Maximę quia predicta Possessio est Juri
 29 communi conformis, dum Peregrini, & Advenę, qui non habent propriam sepulturam, sepeliendi sunt in Ecclesia majori, seu Matrīci, & ab ejus Rectore peragenda sunt funera cum assuetis indumentis, scilicet Stola, Pluviali, & Asperforio per *Gloss. in cap. In nostra de sepult. ibi: Quidam intelligunt de Peregrinis, qui non habent propriam sepulturam, qui debent sepelli apud Ecclesiam Majorem: & resolvit Sacra Congregatio Concilii in Ebreunden. Jurium Parochialium 25. Junii 1695. Barbosa. de Offic. & potest. Parochi part. 3. cap. 26. num. 35. R. P. D. Petra in Comment. ad Constit. Apost. tom. 2. ad Const. 9. Innocent. III. sect. unic. num. 50. fol. 277. tom. 2.*

Quoad primam partem secundi dubii, transactionem solemniter initam de anno 1643. inter Ecclesiam Sanctę Marię, & Ecclesiam S. Pauli substineri respondendum de Jure est. Quoniam probata Matricitate Ecclesię Sanctę Marię, de Jure infertur ad illius Rectorem pertinere precedentiam in omnibus Processionibus, tam sedendo, quàm eundo, & redeundo, & terminando. Dum Ecclesię Matrīci dandus est debitus Honor, nec alii Clerici aliarum Ecclesiarum precedere possunt Rectori Ecclesię Matrīcis, ut resolvit *Sacra Congregatio Concilii in Savonen. Jurium Parochialium 28. Februarii 1693. & animadvertit Gratian. discept. 578. num. 19.*

Nec non ad ipsam Ecclesiam S. Marię spectare pulsationem Campanarum in die
 31 Sabathi Sancti, cum illę ante omnes alias Ecclesias pulsandę sint ab Ecclesia Matrīce, ut notant *Pignatell. consult. 109. num. 8. tom. 9. Gratian. discept. Forens. 578. n. 17.*

*Rota decis. 105. coram Seraphin. concurrente presertim observantia, & consuetudine ferę 70. annorum precedendi in omnibus Abbati, & Capitulo Ecclesię S. Pauli, & ante hanc pulsandi Campanas in die Sabathi Sancti, quę attendenda venit, non solum in casu, in quo agatur de vera Matricitate, sed etiam in casu, in quo agatur de Matricitate impropria, resultantē, ex eo, quod vel ratione antiquitatis, vel ex alia ratione Ecclesia esset major in loco, erga quam filialis dicitur obligata, saltem ad aliquam reverentiam, tamquam erga propriam Matrem, licet ejus subdita non sit, ut optimę ratiocinatur idem *Pignatell. dicta consult. 109. num. 6. tom. 9.**

In nihilo obstante, quod hujusmodi transactio sit destituta Beneplacito Apostolico requisito ex Constitutione facta: mem. Urbani VIII. la 261. *Bullar. nov. tom. 5. tit. De prejudicial. Eccles.* quia Ecclesia S. Pauli per hujusmodi transactionem nihil à se alienavit, sed concessit Ecclesię Sanctę Marię ea, quę de Jure ad hanc spectabant, ac proinde non erat necessarium, beneplacitum Apostolicum, quod solum
 32 requiritur, quando ex effectu transactionis resultat alienatio indirecta, vel tacita, aut expressa *Tusch. conclus. 349. num. 1. litt. T. Sabell. in Summ. divers. verb. Beneplacitum tom. 1. num. 4. §. Quod sit, & cum hujusmodi Beneplacitum non sit necessarium, allegabilis non est ex defectu illius nullitas transactionis juxta Sabell. ubi supra num. 8.*

Etiamsi esset necessarium, tamen cum probetur observantia dictę transactionis cum cursu temporis non solum 30. sed ferę 70. annorum, locus est presumptioni ejusdem Beneplaciti Apostolici etiam post dictam Constitutionem Urbanam *Sabell. ubi supra num. 12. Rot. decis. 7. num. 23. par. 15. recent.*

Secunda Pars denique secundi dubii negativę resolvenda venit, quoniam prefatum Breve Innocentii III. concessum fuit ad partis supplicationem sub supposito, quod à Judice fuisset lata sententia favore Rectoris Ecclesię S. Pauli, super facultate baptizandi in ea, & quod ibidem sui Parochiani percipiant cętera Sacramenta, unde cum non doceatur de supposita sententia, predictum Breve substineri non potest,

33 potest, dum Papa numquam intendit derogare Juri alterius, nisi in quantum exprimit *cap. Super eo de Offic. delegat. Carol. Ant. de Luc. in animadvers. ad discept. 578. Gratian. num. 1.*

Ac etiam quia cum agatur de lapsu post sex seculorum, quæ intercesserunt à die concessionis dicti Brevis ad hodiernam tempora, in quibus Matrix Ecclesia majoritatem, & omnia superius expressa pacificè exerevit adversus Ecclesiam Sancti Pauli, & constat de usu in contrarium sequitur, quòd sit revocatum, aut præscriptum, & ammissum juxta *Text. in cap. Si de Terra, & cap. Accedentibus de Privileg. & alia. Jura allegata per Rotam decis. 357. num. 9. coram Roxas. Tusch. conclus. 756. litt. P. num. 11.*

Et cum Ecclesia Sancti Pauli de anno 1633. per transactionem recognoverit Ecclesiam Sanctæ Mariæ tamquam Matricem, eique concesserit præminentiam, & superioritatem, sequitur, quòd per hujusmodi 34 actum contrarium prædicto Brevis, seu Privilegio, censetur illi renunciassè, & consequenter non est per dictam Ecclesiam Sancti Pauli illud amplius allegabile *Alexand. conf. 103. num. 1. versic. Nam per actum contrarium lib. 4. Tusch. conclus. 759. num. 5. litt. P. & ita resolutum fuit à Sacra Rota in Montis Cassinen. Manutionis die 10. Junii 1712. coram R. P. D. Lancetta, cujus decisio legi potest in fine hujus Casus num. 50.*

Quæri etiam potest hîc an intra limites Parochiæ ædificari possit Oratorium? Cujus 35 dubii resolutio colligenda venit ex sequenti Casu, in quo pro veritate scripsit, idem D. Advocatus Pitonius, & de ejus commissione ego ita juxta opinionem mihi benevisam infrascripta scripsi pro meo Studio, videlicet.

Martinus Ballester Rector Ecclesiæ Sanctæ Eulaliæ Majoricen. die 18. Septembris 1693. in ejus ultimo, quo decessit elogio disposuit, quòd cuncta ejus Bona applicarentur pro ædificatione Oratorii Sancti Philippi Nerii intra limites Ecclesiæ Parochialis, ubi ipse, dum erat in humanis consentientibus Parocho, nec non Patriæ Patribus, Prorege tunc temporis, & Episcopo exerevit Ecclesiam, & habitationem Patrum Congregantium cum necessariis ornamentis.

Rector autem tunc temporis, & Communitas præintelligentes, quòd PP. S. Philippi Nerii se disponebant pro executione dictæ foundationis, intimarunt, & protestarunt administratoribus Oratorii, ne auderent exequi præfatam foundationem, quin priùs adducerent eorum facultates, & necessarios consensus. Cui protestationi nullatenus respondentibus PP. prædictis Rector, & Communitas præfata die 18. Maii 1708. supplicarunt Vicarium Generalem, Sede Vacante, ne permitteret sub pœna nullitatis, & attentatorum foundationem dicti Oratorii, & prævio decreto intimatis à Vicario Interestatis, non obstante prædicta supplicatione, prælibati PP. Benedicere fecerunt Ecclesiam Oratorii cum asservatione Sacramentorum, declaratis Congregantibus, peractis omnibus necessariis actibus de consensu ejusdem Vicarii. His stantibus ad instantiam Rectoris, & Communitatis præfatæ proposita mihi fuerunt sequentia dubia.

Primò. An prædicta fundatio Oratorii subsineatur.

Secundò. An Vicarius Generalis Sede Vacante possit dare licentiam aperiendi Oratoria publica non interveniente consensu Capituli.

Tertiò. An sit locus purgationi Attentatorum.

Quartò. An aliquis ex PP. dicti Oratorii possidens Beneficium in Parochia possit exigere distributiones in Choro ejusdem Parochiæ?

Super quibus requisitus, quia pro veritate sentirem, censebam prout infra de Jure respondendum. Etenim primum dubium 36 negativè resolvendum videtur; quoniam fundatio præfati Oratorii publici Patrum S. Philippi Nerii intra limites Parochialis Ecclesiæ magnum affert præjudicium, tum eidem Ecclesiæ, quia stante dicta fundatione, Ecclesia Parochialis non haberet eundem concursum, & oblationes Fidelium; tum Communitati præfatæ, quia PP. Congregantes captarent omnia Fidelium suffragia distribui solita Beneficiatis ejusdem Communitatis, ac proinde fundatio prædicta subsinenda non venit juxta *Calderin. de Privileg. conf. 12. num. 1.*

37 Concurrente præsertim oppositione hodierni Parochi, quæ in hac materia est

considerabilis, cum ejus consensus sit requisitus ratione præjudicii resultantis in emolumentis oblationum, & elemosinarum, ratione Anniversariorum, & Missarum, aliorumque Divinorum. *Card. de Luca de Regular. disc. 29. nam. 14. Ventrigl. in prax. annot. 18. num. 5. §. unie.* Nec non oppositioni etiam populi ejusdem Communitatis, cujus consensus requiritur in erectione novæ Ecclesiæ Regularium juxta *Card. de Luca ubi supra num. 15.*

Non obstat, quod Rector tunc temporis, & Communitas præfata suum præstiterint consensum in fundatione dicti Oratorii, quia Rector consensit cum conditione *Salvis Juribus Parochialibus*, & Communitas cum pacto, & conditione, quod Fundator subscribere deberet tot Capitula.

Quæ conditiones cum non sint purificatæ, dum per fundationem dicti Oratorii non salvantur Jura Parochialia, nec à Fundatore fuerunt subscripta memorata Capitula, sequitur, quod eorum consensus habeatur, ac si non esset.

Manusque officit consensus præstitus ab Episcopo, quia Oratoriorum erectio non debet ab Episcopis de facili permitti ob damna spiritualia, quæ eveniunt Parochianis, ut docet *Monacel. in Formul. for. Ecclesiast. tit. 13. num. 42.* nec potest Episcopus licentiam concedere asservandi continuo, & permanentem in Oratoriis non curatis Sanctissimum Sacramentum pro Adoratione Fidelium, cum ad hoc requiratur licentia Papæ juxta *Ventrigl. in prax. annot. 19. §. unie. par. 2. num. 18.*

39 Quoad secundum dubium negativè respondendum videtur: Quoniam Oratoria publica Regularium, seu Religiosorum, cum sint eorundem Ecclesiæ, non potest Vicarius Generalis licentiam concedere, illa erigendi *Ventrigl. in prax. annot. 18. num. 22. §. In his terminis. Niccol. resolut. Canonic. lib. 1. tit. 28. de Vicar. Capitular. num. 22.* Eâ ratione, quia facultas erigendi novas Ecclesias Religiosorum ob rei gravitatem de Jure, & specialiter commissa Episcopo juxta *Text. in cap. Quidam cap. de Monach. & cap. Cellulas 18. quest. 2.* Adeoque in generali commissione Vicarii non venit hujusmodi facultas, quæ certè personæ, vel dignitati à Jure est speciali-

ter commissa *Leg. 1. ff. de Offic. ejus, cui Mandat. & Jurisdic. & cap. 2. de Offic. Vicar. lib. 6.*

Tertii dubii resolutio affirmativa esse videtur. Etenim pendente recurso per Rectorem, & Communitatem prædictam ante Vicarium Generalem, ne permitteret sub pena nullitatis, & attentatorum Patrum Sancti Philippi Neri fundationem Oratorii, præfati PP. deveniendo ad dictam fundationem dicuntur attentasse, adeoque ipsi tenentur, & obligati sunt ad hujusmodi Attentatorum purgationem, *Lancellotti. de Attentat. par. 3. cap. 29. n. 99.*

Quarto denique dubio negativè respondendum est. Cum enim distributiones non debentur, nisi Interessentibus in Choro Divinis Officiis non possunt PP. prædicti Oratorii ad hujus bonum Regimen, & administrationem incumbentes exigere distributiones debitas Interessentibus in Choro Parochiæ.

40 His tamen non obstantibus contrarium verius de Jure censeo; primum namque dubium affirmativè resolvendum esse arbitror, quoniam hujusmodi Oratorium publicum, seu Ecclesia PP. Sancti Philippi Neri erectum fuit, & fundatum à Martino Ballester intra limites Ecclesiæ Parochialis de consensu Episcopi, Rectoris, nec non Communitatis, & Proregis, quorum omnium interveniente consensu fundatio, seu erectio præfata Oratorii absque dubio sustinenda venit juxta *Text. in cap. Auctoritate de Privileg. in 6. ibique Gloss. verb. Oratoria, Geminian. num. 2. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quest. 11. art. 12. num. 2. Lezzan. in Summa tom. 4. consult. 45. num. 141. & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in Posnaniens. apositionis Oratorii 16. Februarii 1704. & 19. Aprilis 1704. & in Forolivien. erectionis Ecclesiæ 16. Junii 1694.*

Immo etiam si Oratorium non fuisset à præfato Ballester finitum, tamen quia fuit coeptum ab ipso cum licentia Episcopi, poterat finiri, & finitum augeri, seu extendi absque alia licentia, ut docent *Ventrigl. in prax. Annot. 18. num. 24.*

Animadvertendo præsertim, quod fundatio hujusmodi Oratorii redundat ad majorem Dei gloriam Sancti Philippi Neri lau-

laudem, & Animarum salutem, nec ullum certum præjudicium affert Reſtori Eccleſiæ Parochialis, nec præfata Communitati, unde fundatio prædicti Oratorii non eſt cur non fit approbanda juxta vulgatum, & juridicum illud axioma: *Quod tibi non nocet, & alteri prodeſt, de facili concedendum eſt: L. in Creditore ff. de evict. ibique Gloſſ. verb. Quod ſine diſpendio.*

Nullatenus adverſatur oppoſitio moderni Parochi impedire conantis fundationem præfati Oratorii ſub prætextu præjudicii ei reſultantis ex diminutione concurrentium, & in emolumentis oblationum, eleemoſinarum, Anniverſariorum, & Miſericordiarum: quoniam præjudicium proveniens Eccleſiis Parochialibus ex diminutione concurrentium, & eleemoſinarum penitus contemnitur, & Parochi ſemper ſuccumbent, quoties hoc Clypeo velint ſe opponere ædificationi novarum Eccleſiarum juxta plures reſolutiones *Sacra Congregationis Concilii Tridentini, quas reſert Monacell. in Formul. for. Eccleſ. Formul. 10. tit. 6. num. 9. & ſeqq.*

Et licet de Jure communi oblationes, & eleemoſinæ, quæ à fidelibus ſunt, & offeruntur, Cappellis, Oratoriis, Eccleſiaſticis exiſtentibus intra limites Parochiæ debeantur Parocho, ut tradunt *Cappon. diſcept. 77. per tot. Amoſtaz. de Cauſis Piis par. 1. lib. 4. cap. 1. Tondut. queſt. Benefic. tom. 1. par. 1. cap. 63. num. 8. & ſeqq.* Tamen quando oblationes ſunt Oratorio, ſeu Congregationi Oratorii, quæ habeat propriam Eccleſiam, non fit ulla injuria, & præjudicium, ſi non debeantur Parocho: quia illa de Jure ſunt, & converti debent in utilitatem illius Eccleſiæ, juxta *Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. part. 2. Annot. 16. S. unic. num. 16. Monacell. Formul. for. Eccleſ. Formul. 10. tit. 6. num. 20. & ſeqq.*

Nec conſiderabilis eſt alia oppoſitio Communitatis; nam cum iſta de anno 1693. conſenſerit præfata fundatiõni, ſe opponere nunc eidem fundatiõni, dicitur oppoſitio affectata, quæ negligi ſolet juxta *Card. de Luca de Regul. diſc. 29. num. 15.*

Non obſtat, quod Reſtor tunc temporis ſuum præſtiterit conſenſum fundatiõni dicti Oratorii cum clauſula *Salvo Juriſ Parochialibus*, quæ cum non verifice-

tur ejus conſenſus, pro nullo habetur. Quia cum clauſula illa non intelligatur quoad concurrentium, & oblationes Fidelium, ſed quoad Decimas, & primitias dumtaxat, quæ à Laicis ſolent Parochis exhiberi juxta *Lezzan. in Summ. tom. 4. conf. 24. num. 17.* optimè verificatur conditio illa, dum Decimæ, & primitiæ non recipiuntur à dicto Oratorio, ſed ab Eccleſia Parochiali.

Sed etiam ſi non interveniſſet conſenſus Parochi, immo hic ſuum poſitivum diſenſum interpoſuiſſet; Adhuc fundatio Oratorii ſubſtinenda eſſet, quia Oratorium publicum fundari poteſt intra limites alicujus Parochiæ etiam invito Plebano, cum conſenſu tamen Diæceſani, etiam ſi ſequeretur aliquod damnum Parochiæ non magnum, ea ratione, quia non debet quæ impediri facere talem ædificationem, quæ tendit ad augendum Cultum Divinum, ut docet *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. par. 3. cauſ. 1. num. 90. Lambertin. eodem tract. lib. 1. part. 1. queſt. 3. art. 15. nu. 3. verſ. Tu advenite.* Et eo ipſo, quod in fundatiõne Oratorii publici intervenit conſenſus Epilcopi, excluditur præſumptio præjudicii Eccleſiæ Parochialis, quia aliàs ſi præjudicium aliquod juridicum pateretur Plebanus, ipſe Diæceſanus non conſenſiſſet, ut arguit *Lambertin. ubi ſupra.*

Immo cum Congregatio PP. S. Philippi Nerii non accedat ad funera, minusque admittat ſepulturam Cadaverum in Eccleſia, ſequitur, quod ejus introductio nullum, aut modicum, ac remotum præjudicium Parocho cauſet, adeoque conſenſus Parochi ſuppleri poteſt per ſuperiorem. *Card. de Luca de Regul. diſc. 29. numer. 15. Ventrigl. in prax. annot. 18. S. Unico num. 5.*

Nec attendenda venit altera obſectio, nempe quod Epilcopus licentiam concedere non poſſit aſſervandi continuò, & permanenter in Oratoriis non curatis Sanctiſſimum Sacramentum pro adoratione Fidelium, cum ad hoc requiratur licentia Papæ; quia hoc ſolum procedit in Oratoriis, quæ ſub regimine Laicorum ſunt, non verò in Oratoriis publicis, ſeu Eccleſiis Religioſorum; ubi de licentia Epilcopi aſſervari poſſe Sanctiſſimum Sa-

cra-

cramentum testatur *Barbos. de potestat. Paroch. par. 1. cap. 11. num. 51.*

Quoad secundum dubium affirmativè
47 est respondendum; quoniam Vicarius Capitularis Sede Vacante, quoad Jurisdictionem succedit Episcopo, unde sicuti Episcopus potest dare licentiam aperiendi Oratoria publica, juxta *Textum in dicto cap. Auctoritate de Privileg. in 6. ibique Gloss. verbo Oratoria*, ita & Vicarius Capitularis poterit dare hujusmodi licentiam, cum Jurisdictio Vicarii Capitularis eadem sit, quæ fuit Episcopi. *Niccol. resol. Canon. lib. 1. tit. 28. de Vicar. Capitul. numer. 21. & in Floscul. verb. Vicarius Capitularis num. 68.*

Immo quoddam Monasterium Fratrum S. Dominici caprum ædificari de licentia Vicarii Capitularis, respondit Sacra Congregatio Concilii, sinendum esse ad finem perducì, ut testatur *Fagnan. in cap. Non amplius de Institut. num. 70.* ergo à fortiori idem Vicarius Capitularis poterit dare licentiam ædificandi Oratoria publica, & hæc capta ædificari de ejus licentia, permittendum est, ad finem perducì; cum facultas erigendi novum Monasterium non competat Episcopo de Jure
48 communi, sicut ei competit facultas erigendi Oratoria publica *Fagnan. ubi supra num. 75.*

In nihilo obstante, si non interveniat positivus, & expressus consensus Capituli, quia eo ipso, quod Vicarius Capitularis consentit Fundationi publici Oratorii, præsumitur eidem fundationi consentisse etiam Capitulum, cum Vicarius Capitularis exercent Jurisdictionem Capituli.

Descendendo ad examen tertii dubii, ejus resolutionem negativam esse censeo; etenim PP. S. Philippi Nerii devenientes de consensu Vicarii Capitularis ad totalem executionem foundationis dicti Oratorii, jam à multo tempore de consensu Episcopi legitimè fundati, & constructi, nulla commiserunt Attentata, non obstante supplicatione porrecta à Parocho, & Communitate eidem Vicario, ne permitteret sub pœna nullitatis, & Attentatorum foundationem Oratorii, quoniam totalis executio foundationis Oratorii facta à dictis Patribus non tendit in contem-

ptum jurisdictionis alicujus Judicis, cum à Vicario Capitulari, aut ab alio Judice non fuit eis facta inhibitio, & prohibitio, ne exequerentur totalem foundationem Oratorii, immo ab eodem Vicario fuit eis permissum illam ad finem perducì. Nec tendit in præjudicium moderni Parochi, & Communitatis, juxta superius adducta; Adeoque prædicti Patres deveniendo ad hujusmodi foundationem dici non possunt attentasse; cum actus attentatus dicatur ille, qui tendit in contemptum Judicis, & in præjudicium partis, juxta *Lancellot. de Attent. part. 1. in præfat. num. 42. & 44. Card. de Luca de Judic. disc. 18. num. 26.* Ac proinde non est locus impræsentiarum purgationi attentatorum, cum hæc solum detur, ubi ad sunt Attentata, ut docet idem *Lancellot. par. 3. cap. 29. num. 99.*

Quartum denique dubium resolvendum est cum distinctione; aut enim aliquis ex Patribus dicti Oratorii possidens Beneficium in Parochia adest, seu interest Statutis oris in Choro ejusdem Parochiæ pro celebratione Divinorum Officiorum, & debentur ei distributiones quotidianæ, juxta *Textum in cap. Unic. de Cleric. non resid. in 6. Fagnan. in cap. De cetero de Cleric. non resid. num. 10.* Si verò non præstat in Choro hujusmodi Interessentiam Divinis Officiis, distributiones quotidianas exigere non potest, cum istæ nihil commune habeant cum corpore Beneficii, sed dentur ratione servitii, & in recompensam sollicitudinis Divinorum Officiorum, ut notat idem *Fagnan. in cap. Gravis de restit. spoliat. num. 78.*

R. P. D.

LANCETTA

Nullius, seu Montis Cassinen. Manutentionis.

Veneris 10. Junii 1712.

Jura, & præminentias Parochialis Ecclesie Sanctæ Mariæ Majoris Cerbarii tueri satagentes illius Archipresbyter, & Clerus adversus Parochum, & Abbatem Ecclesie Sancti Pauli extra dictam Terram existentis; duplici innitebantur fundamento; Matricitatis nempe, & transactionis, quæ usque ab anno 1634. inter has Ecclesias, earumque Rectores inita fuerat; è contra verò vigore Brevis s. m. Innocentii III. præfatam Ecclesiam S. Pauli à quacumque subjectione liberam, & immunem esse opponebatur; Hinc delata controversia ad A. C. concessa exitit manutentio dictæ Ecclesie Sanctæ Mariæ Majoris, quoad actus præminentiales in ejus decreto designatos, nempe respectu ad statum, & nuncupationem Ecclesie Majoris, & Matricis Terræ Cerbarii privativè quoad Ecclesiam Sancti Pauli, quoad præcedentiam in quibuscumque Processionibus, & sessionibus unitim fieri solitis, & pulsationem Campanarum ante omnes alias Ecclesias in die Sabbati Sancti, ac quoad exercitium functionum, caterorumque actuum in transactione contentorum; Et ulterius demandata fuit observantia ejusdem transactionis, ac brevis executio.

Nec dispar fuit exitus Causæ per appellationem ad nostrum Tribunal devolutæ; nam proposito per me hodie dubio omnium dictarum prætensionum complexivo, DD. censuerunt Manutentionem dandam esse Ecclesie Sanctæ Mariæ, sive ejus Archipresbytero, etiam super delatione Stolæ in tumultatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, transactionem sustineri, & Breve esse exequendum.

51 Distinctè enim, juxta dubii partes, procedendo, cum respectu ad controversos

præminentie actus possessio Ecclesie Sanctæ Mariæ, quæ canonizata fuit etiam anno 1642. per mandatum de manutenendo in Tribunali A. C. reportatum, ac anno 1697. mediante Instrumento publico super ejusdem statu in sequelam Edicti Vicarii Cassinen. celebrato, continuata subinde appareat ad hæc usque tempora, tum ex depositionibus quamplurium Testium, tum & fortius ex relatione Ordinarii, sive Abbatis Cassinen. novissimè transmissa ad Sacram Congregationem Concilii, utique eadem Ecclesia Sanctæ Mariæ in dicta possessione manutenenda venit ex passim vulgatis Juribus, de quibus *Rota in Senen. Jurium Parochialium* 13. Februarii 1708. §. Cum enim coram Me, & in *Petrusina Præminentiarum super Manutentione* 2. Decembris 1711. §. finali coram R. P. D. meo *Ansaldo*.

Et quamvis ex præfata Ordinarii relatione constet, quòd etiam Parochus Ecclesie Sancti Pauli cumulativè cum Archipresbytero deferre consueverit Stolam in tumultatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, quia tamen, ut profequitur dicta relatio, in vim decreti Synodalis solum Archipresbyter administrat Sacramenta eisdem Peregrinis, & Advenis, eorumque Cadavera in Ecclesia Sanctæ Mariæ tumultantur, ideo ejus tantum possessio manuteneri debet, cum usus Stolæ in signum Parochialis Jurisdictionis in hisce actibus privativè spectet ad Parochum *Barbos. de Offic. & potest. Paroch. part. 3. cap. 26. numer. 76. & in Summ. Apostol. dec. collect. 236. num. 10. Gratian. discept. Forens. cap. 298. à num. 65. cum pluribus seqq. Pignatell. consultat. 73. numer. 21. tom. 8. Rot. coram Zarat. dec. 45. num. 4.*

Maximè quia hîc concurrunt non leves probationes Matricitatis favore Ecclesie Sanctæ Mariæ, & cum non agatur de illa probanda in petitorio, ad concludendam genericam subjectionem quoad duriores effectus, perceptiones decimarum, emolumentorum Parochialium, & similium, in quibus terminis probationes debent esse plenæ, & concludentes, sed in hypothesi solum adducta fuerit ad colorandum possessorium respectu Jurium præminentialium, de quibus est quæstio, profectò sufficit probatio Matricitatis improprie,

ut

ut distinguendo tradunt *Card. de Luca de Paroch. disc. 27. num. 9. & de Decim. disc. 12. num. 13. Rot. in Bisinianen. Præminentiarum 10. Februarii 1710. S. Minusque, & seqq. & 16. Januarii 1711. S. Siquidem rursus coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Hujusmodi autem Matricitas resultat
53 ex antiquissimis enunciatis per Ordinarios emissis in visitationibus annorum 1595. ac 1634. quibus sanè ad hunc effectum deferendum est, cum Episcopus apprime informatus censeatur de statu, & prærogativis suarum Ecclesiarum *Rota. decis. 397. num. 6. & seqq. par. 13. recent. decis. 685. num. 9. coram Cerro, decis. 14. num. 2. coram R. P. D. meo Ansaldo, & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 10. Februarii 1610. S. Sed voci, & 16. Januarii 1611. S. Siquidem in fine coram eodem.*

Eoque potissimum, quia in altera ex dictis Visitacionibus, anni nempe 1619. adnotatum legitur Ordinarii decretum, in quo statuitur: quod *Archipresbyter precedat Abbatem Sancti Pauli in Processionibus, & omnibus aliis*: In altera vero anni 1634. idem Abbas Sancti Pauli expressè factus fuit, Ecclesiam Sanctæ Mariæ esse *Matricem*, quamobrem tam ex ipsa declaratione, in actu proportionato facta ab Episcopo, quam ex dicta partis confessione, urgens emergit Matricitatis argumentum, ut in ordine ad primam conclusionem profequitur *Rota dicta decis. 14. numer. 1. coram R. P. D. meo Ansaldo, & decis. 284. num. 4. par. 14. recent. & respectu ad secundam Rot. dicta decis. 397. num. 2. par. 13. recent. & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 10. Februarii 1710. S. In primis, & 16. Januarii 1711. S. Fortius coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Validius præmissa confirmantur ex re
Judicata anni 1642. suscitata enim tunc temporis controversia inter Rectores Ecclesiarum Colligantium super præcedentia pulsandi Campanas die Sabbati majoris Hebdomadæ, quamvis Vicarius Generalis, tanquam Commissarius delegatus, hanc facultatem promiscuè utrique Ecclesiæ competere declaravit, attamen
54 Ordinarius in gradu appellationis pronun-
ciavit, illud privativè spectare ad Ecclesiam Sanctæ Mariæ, quæ utique hujus-

modi prærogativâ, citra Matricitatis præ-
eminentiam insigniri non poterat *Card. de Luca de præminent. disc. 42. numer. 15. Rota coram Merlin. decis. 109. & coram Dunoz. sen. decis. 198. num. 2. & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 16. Januarii 1711. S. finali coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Nec quicquam suffragatur exceptio, quod dicta sententia sit evidenter nulla, ex quo Ordinarius non poterat amplius se ingerere in causa postquam super eadem pronunciaverat Vicarius Generalis; nam ultra quod iste processit uti Commissarius delegatus, cessat vis objecti, animadvertendo, quod devolutâ per ulteriorem appellationem causâ ad A. C. tantum abest, ut præfata sententia revocata fuerit, quin potius Ecclesia Sanctæ Mariæ mentionem reportaverit in possessione *Matricitatis*, & exercitio aliarum præminentiarum, & de facto, recedentibus subinde partibus ab hac lite, mediante transactione (de qua infra) In ea signanter Canonizata fuit favore Ecclesiæ Sanctæ Mariæ præcedentia in pulsatione Campanæ dicta die Sabbati Sancti, adeo ut perperam modò controvertatur veritas, quæ toties per rem Judicatam, & per partis confessionem confirmata extitit *Rot. in sapiedicta decis. 14. num. 7. 8. & 15. coram R. P. D. meo Ansaldo, & insanen. Jurisdictionis 31. Januarii 1704. S. Quod autem coram R. P. D. meo Scotto Alma Urbis Gubernatore.*

Adaugetur assumpti comprobatio, tum ex Inventario Ecclesiæ Sancti Pauli, expleto anno 1696. tum ex alio anni 1697. super stato Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris, præsentibus Rectore, & Clero utriusque Ecclesiæ, in eis enim concorditer semper eadem Ecclesia Sanctæ Mariæ *Matricis* nuncupatur, ac controversiæ ejusdem præminentie recensentur, ex quibus probatio Matricitatis, juxta præmissa substantiatur.

55 Præterea in idem etiam Collimant
quampures inscriptiones in lapidibus sepelictæ Ecclesiæ insculptæ, & licet nonnullæ ex eis, tanquam recentes redarguantur per simplices fides aliquorum testium, pendente lite, expiscatas, attamen ab hac nota omnino immunis est illa, quæ
usque

usque ab anno 1653. incisa dignoscitur in Campana majori ejusdem Ecclesiæ ibi: *Hæc est sola Matrix*; quæque proinde optimè confert ad Intentum *Gloss. in cap. Causam quæ de probat. & notant scribentes in l. Monumenta C. de relig. & sumpt. funer. Card. de Luca de præminent. disc. 2. num. 7. cum Concordan. apud Rot. coram Arguell. decis. 17. num. 41.*

Et tandem accedit dicta relatio Ordinarii, transmissa ad Sacram Congregationem Concili, in qua nedum testatur, Ecclesiam Sanctæ Mariæ esse *Matricem*, sed etiam subdit, ut dictum est, quod ejus Archipresbyter Sacramenta ministrat Advenis, & Peregrinis, & consequenter ex hoc actu univocè in aperto ponitur controversa matricitas in hoc Iudicio possessorio, ad effectum consequendi dumtaxat controversa Iura præeminentialia *Pignatell. consultat. 109. num. 4. tom. 9. Rot. dicta decis. 397. num. 8. par. 13. & in dicta Bisinianen. Præminentiarum 17. Februarii 1710. S. Mirificè coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Consecutivè ex his substatetur transactio, celebrata anno 1643. non attenda duplici exceptione, quod scilicet utilis non fuerit Ecclesiæ Sancti Pauli, & destituta appareat Beneplacito Apostolico; prima enim cessat in facto, nam in illa constabilita fuit præcedentia favore Parochi, & Cleri S. Pauli in propria Ecclesia, quæ, præscindendo à transactione, eisdem non competeat; altera verò tollitur ex pluribus facti circumstantiis, quæ simul unitæ in præsentii hypothesi, validitatem ejusdem transactionis secum ferunt, quia, nempe bona fide, inita extitit inter duas Ecclesias super Iuribus præeminentialibus ad dirimendas controversas, Divino Cultui admodum præjudiciales, & etiam ex quo nihil in illa datum fuit ab Ecclesia Sancti Pauli, nisi id, quod præcedenter competeat Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, tum ratione assistentiæ Iuris propter Matricitatem, tum ratione rei Iudicatæ ad favorem ejusdem vigentis, adeout nunquam spatio septuaginta, ferè annorum impugnata fuerit, sed pacificum semper effectum fortita dignoscatur, in quibus terminis, vel Beneplacitum non requiritur,

Pars I.

ut per *Text. in cap. Finali de pact. in 6. respondit Rota coram Seraphin. decis. 36. per tot. & coram Cerro decis. 570. num. 15. ubi quod sufficit, ut transactio contineat pacta licita, & honesta, decis. 305. num. finali tom. 1. & decis. 460. num. 25. tom. 2. par. 19. recent. ubi quod hujusmodi determinationes pro bono pacis, Ecclesiarum concordia, & populorum quiete, absque Beneplacito Apostolico, substituentur, & in Eugubina Præminentiarum 20. Februarii 1702. S. finali coram Eminentissimo D. Cardinali Priolo, & in Monopolitana Præminentiarum super manutentione 16. Junii 1704. S. Non relevantibus coram Reverendissimo Domino meo Decano.*

Vel præsumi debet non obstante, quod lapsum non fuerit tempus centum annorum à notissima Constitutione san. mem. Urbani VIII. requisitum, quia hæc locum sibi vindicat in contractibus Ecclesiæ præjudicialibus, initis cum Clericis, five aliis particularibus non autem cum alia Ecclesia ex justa, & rationabili causa, ut præcisè animadvertit *Rot. coram Dunozett. Jun. decis. 713. num. 6. & 10. & decis. 1169. num. 5. & 6. coram Emerix Jun.*

Deveniendo ad postremam Dubii partem, exequendum pariter est Breve san. mem. Innocentii III. nam istud præsefert tantummodo confirmationem sententiæ latæ per Cardinalem Roffridum tunc temporis Abbatem Cassinensem, in qua Parocho Sancti Pauli concedebatur facultas retinendi in propria Ecclesia æquè Parochiali fontem Baptismalem, suisque Parochianis liberè Sacramenta ministrandi, cumque quoad hos actus idem Breve usque non observatum fuerit, profectò executioni demandandum venit, *Rot. decis. 558. num. 1. par. 1. & decis. 189. num. 1. par. 15. recen. & decis. 112. num. 2. coram Cerreo.*

Cæterum nullo modo obstat supradictæ impropriæ Matricitati, quamvis, referendo sententiæ verba. exprimat quod Ecclesia S. Pauli: *Ecclesia Sanctæ Mariæ in nullo subjaceat*: tum quia stat benè simul quod Ecclesia S. Pauli non sit propriè, & formaliter subjecta, & tamen contendere nequeat supradictas præeminentias Ecclesiæ Sanctæ Mariæ propter

K

im-

impropriam Matricitatem jam comprobata, tum quia hæc expressio respicit retentionem fontis Baptismalis, ac Sacramentorum administrationem, quorum dumtaxat actum libertas, ac exercitium in controversiam deductum fuerat, quemadmodum aperte convincitur extenore sententiæ in eadem Bulla relato, atque ideò præfata enunciativa, quamquam generalis, & indefinita ad suam speciem restringi, ac juxta subjectam materiam intelligi debet, *l. Quæstium. S. Mania ff. de legat. 3. Surdus consil. 33. num. 26. & consil. 421. num. 12. Rec. disput. Jur. cap. 166. num. 7. tom. 2. Rot. coram Coccin. decis. 1788. num. 79. & coram Bich. decis. 295. num. 1. & decis. 407. n. 7. & in rec. decis. 428. num. 16. par. 4. tom. 2. & decis. 303. num. 12. par. 19.*

Omnemque submovet hæsitationem vetustissima observantia, nam per quinque secula, & ultra Parochi Sancti Pauli potiti solum fuerunt facultate exercendi Curam Animarum propriæ Parochiæ, semper verò intacta remanserunt Iura præeminentialia Ecclesiæ Sanctæ Mariæ per tot actus, res Iudicatas, & transactio in dies constabilita, itaut inde ad evidentiam usque dignoscatur quid, & quantum in dicto Brevi comprehensum fuerit, *Rota coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 175. num. 10. & decis. 1342. num. 8. coram Emer. Jun. & decis. 65. numer. 13. & decis. 319. num. 3. par. 15. & decis. 533. num. 11. par. 18. recent.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

FALCONERIO

Leodien. Dismembrationis.

Lunæ 1. Februarii 1712.

Rector Matricis, & Parochialis Ecclesiæ Oppidi Beringen. de Iurepatronatûs Marchionis de Trichateau à primæva illius erectione, semper Sacramenta ministravit, tam Oppidanis, quam

Suburbanis commorantibus in quatuor vicis, nuncupatis: *Pael, Brealer, Merbergh, & Trevaent*; Hicque juxta Regionis stylum nuncupatur Pastor, & in suæ Curæ adjutorium retinet duos Presbyteros qui diù, noctuque unâ cum ipso Pastore dictæ Curæ incumbunt. Pari semper pietate conjunctus fuit uterque populus Oppidanus, & Suburbanus in parandis expensis pro indigentis dictæ Ecclesiæ; immo mediante solempni concordia stipulata de anno 1530. Suburbani promiserunt contribuere duas ex tribus partibus dictarum expensarum, Oppidani verò solummodo unam, sicuti promissa adimpleverunt de anno 1654, in quo eandem Ecclesiam in pulchriorem formam reedificaverunt, atque in ea admodum eminentem elevarunt Turrim.

Anno 1700. præmeditantes Suburbani se eximere à subjectione dictæ Ecclesiæ, sumpto præsidio à nimia illius distantia ab eorum vicis à viarum inundatione, ac à Ianuarum dicti Oppidi Beringen. clausura tempore nocturno, recursum habuerunt ad Vicarium Generalem Leodien. ad hoc, ut dismembratis dictis quatuor Vicis ab antiqua matre, erigeret in Parochialem Cappellam Sancti Ioannis Baptistæ sitam in Vico *Pael*, sed comperto, quòd Vicus *Trevaent* magis distaret à Cappella, quàm ab Ecclesiâ Matrice, quòd nonnullæ Domus in æquali reperirentur distantia, & duæ adessent viæ, quarum altera non erat inundationibus obnoxia, & demum, quòd Ianuæ dicti Oppidi semper, & omni tempore ad nutum Suburbanorum aperirentur, à captâ instantiâ recesserunt mediante declaratione, quòd semper debito tempore à proprio Pastore recepissent Sacramenta, & revocato eorum assensu pro petita dismembratione, protestati fuerunt, nolle quidquam contribuere pro indigentis dictæ Parochialis Ecclesiæ erigendæ.

Post quinquennale silentium restauraverunt de anno 1705, eandem instantiam: Et quamvis Pastor, & Consules dicti Oppidi pro dirimenda quacumque controversia obtulissent deputare in præfata Cappella Presbyterum, qui Sacramenta eis ministraret, & singulis diebus festi-
vis

vis concionaretur, ac Missam celebraret; attamen Vicarius Generalis, non citato Pastore, Patrono, & Consulibus, ac omni prorsus ordine judiciali prætermissis, sub die 26. Junii 1708. sententiam dismembrationis, & erectionis respectivè dictæ Cappellæ in Parochialem protulit, de qua habitâ intra decennium notitiâ, & interpositâ ad S. Sedem appellatione, post mihi delegatam causam, concessis, & successivè in partibus præsentatis litteris inhibitorialibus, & compulsorialibus, non perhorruerunt in illarum spretum fontem Baptismalem erigere, mortuos tumulare in dictâ Cappella, atque consimilia, & majora patrare attentata; unde pro illorum purgatione disputato dubio sub die 27. Junii 1710. Domini rescripserunt: *Videatur de bono Jure etiam ad effectum Attentatorum*: Quocirca ad trutinam revocato in hodierna Audientia congruo dubio, fuit à Dominis definitum: *constare de bono Jure Adriani dictæ Matricis Ecclesiæ Pastoris, etiam ad effectum Attentatorum purgandorum per viam nullitatis, & ad mentem.*

Etenim de bono Jure Adriani constare compertum fuit, attentata nullitate, & injustia dismembrationis, & respectivè erectionis novæ Parochialis expletæ à Vicario Generali Leodien. Et quidem nullitas visa fuit insanabilis, uti proveniens tam à defectu Jurisdictionis, quàm ab illo citationis, juxta sancita in Bullis Pii IV. & Clementis VIII. de quibus *Gratian. dissect. Foren. cap. 762. num. 11. Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 13. num. 348. & seqq. Ricc. collect. 2865. Rota decis. 36. num. 1. & seq. par. 10. recent.*

Defectus primæ apertè promanat ex eo, quòd dismembratio, & erectio novæ Parochiæ facta fuit auctoritate Ordinaria à dicto Vicario Generali, qui absque speciali facultate, & mandato Celsissimi Episcopi nequivit dismembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere, *Sbrozz. de Offic. Vicar. lib. 2. quest. 116. num. 6.* ea per ipsum allegata ratione, quòd dismembratio est species alienationis, quæ uti fieri nequit à Procuratore sine speciali mandato, ita nec pariter à Vicario, qui dicitur Procurator Episcopi, *Barbos. de potest. Episcop. allegat. 54. num. 76. Ven-*

trigl. in prax. tom. 2. annot. 14. S. I. nu. 21. Pax Ford. lucubrat. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 160. Rot. cor. Puteo decis. 53. num. 1. lib. 3. in correct. & coram Ubald. dec. 865. num. 3.

Neque dicta nullitas salvari potest sub prætextu, quòd Vicarius processerit uti Administrator Celsissimi Episcopi, quia dicta qualitas tantummodo educitur à quibusdam enunciativis emissis de anno 1700. & 1701. quæ nequeunt concludere, illam adfuisse de anno 1708. de quo tempore fuit ab ipso lata sententia dismembrationis, veluti de mandato Dominorum meorum, fuit à me in comperto positum oculari recognitione litterarum Apostolicarum, quibus Celsissimus Episcopus fuit de Ecclesia Leodien. provifus, dum illæ fuerunt expeditæ sub die 29. Septembris 1694. & in eis asseritur, tunc fuisse constitutum in ætate 23. annorum, ideoque in spiritualibus fuit dictæ Ecclesiæ Deputatus Administrator, quousque ipse ad ætatem legitimam perveniret, ibi; *Teque ex nunc donec ad ætatem legitimam perveneris, eidem Ecclesiæ Leodien. Administratorem in spiritualibus quidem ab eis dependentibus &c.* Et inferius ibi: *Ac ex nunc prout ex tunc postquam ad ætatem legitimam hujusmodi perveneris, de persona tua prædictæ Ecclesiæ Leodien. eadem auctoritate providemus*: Cum igitur legitima ætas Episcopi sit triginta annorum, uti præfinitur à *Text. in cap. Cum in cunctis 7. de elect. & in can. Quæcumque dist. 77. inde fit, quod si de tempore suæ provifionis, nempe de anno 1694. erat constitutus in ætate 23. annorum, dubio procul de anno 1702. reperiebatur in ætate legitima, pro Episcopatu, quamvis Sacerdotium, & Episcopalem ordinem non assumpisset nisi de anno 1707. & consequenter de anno 1708. quo fuit lata dicta sententia, Ecclesia non erat sub Regimine Administratoris, sed proprii Antistitis; illa enim est vis, & efficacia dictionis *Donec*: & alterius dictionis *Postquam*: ut prima, quæ fuit relata ad Administratorem, donec Celsissimus Provifus ad ætatem legitimam perveniret, restringat dispositionem cum perseverantia usque ad tempus, cui est adjuncta, *Bart. in leg. 1. num. 15. ff. de condit. & demonstr. Gratian. cons. Sive res-**

pons. 81. num. 26. lib. 2. Secunda verò, quæ est relata ad ipsum provisum: *Ex nunc prout ex tunc, postquam ad ætatem legitimam perveneris*: Excludit tempus ante ætatem legitimam, & includit tempus posterius, *Paris. cons. 32. num. 83. lib. 1. & cons. 31. num. 31. lib. 2. Menoch. cons. 1103. num. 4.*

Id etiam comprobatur ex confessione ipsius Vicarii, qui de anno 1700. se enunciauit Vicarium, & Coadministratorem: In sententia verò lata de anno 1708. prætermisso titulo Coadministratoris, solummodo pronunciauit uti Vicarius Generalis, quinimò expressit procedere: *auctoritate ordinaria*: quæ est diversa ab illa à Sede Apostolica ad tempus ipsi delegata, *cap. Cum aliquibus §. Si verò de rescript. in 6. Gloss. in cap. fin. sub verb. Casibus de Offic. Judic. Ordin.*

Et inutiliter facultas Vicarii educitur à libello ab ipsis Suburbanis porrecto Celsissimo Episcopo; quoniam ille duas continebat petitiones, alteram super lite orta inter ipsos, & Magistratum super contributione Taxarum; alteram verò super separatione dictorum quatuor vicorum à matrice; unde cum Episcopus remisisset causam ad suum consilium cum illa restrictiva: *quanto al temporale dumtaxat*: & circa causam Spiritualem nil dixisset, cessat ex facto suppositum tributæ facultatis Vicario; tantò magis, quia eadem facultas erat specialiter necessaria, juxta auctoritates supra allegatas, & Episcopus in sua Epistola asseruit, dismembrationem fuisse sequutam ipso inscio, ibi: *senza alcuna mia saputa.*

Defectus verò secundæ est æquè patens, 59 dum nec Patronus, neque Pastor dictæ Matricis Ecclesiæ citati fuerunt, & nihilominus ambo erant in dismembratione audiendi: nam quoad Patronum, ille per suum Procuratorem comparuerat, & dum agebatur de dismembratione propriæ Ecclesiæ suppositæ suo Patronatui Laicali, ejus citatio erat omninò necessaria, *Covar. practic. quest. cap. 36. num. 11. Barbof. in Concil. Trident. sess. 7. de Reformat. cap. 6. num. 22. Turrice. de Union. cap. 9. num. 40. & seq. Garz. de Benefic. par. 12. cap. 2. numer. 202. Pax. Jordan. tom. 2. lucubrat. 10. tit. 32. num. 86.* Prout pariter indispen-

biliter requirebatur citatio Rectoris, sive, ut ibi dicunt, Pastoris, *Fagnan. in cap. Ad audientiam il primo num. 29. de Eccles. edific. ubi ait, quòd etsi erectio novæ Parochiæ valeat fieri invito Rectore Matricis, tamen nequit fieri eo irrequisito, & non citato, & refert resolutionem Sacræ Congregationis Concilii, Garz. de Benefic. par. 12. cap. 3. num. 3. vers. Requiritur, Genuen. in prax. num. 17. Corrad. in prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. num. 8. Nicol. lucubr. Jur. Canon. lib. 3. cap. 48. tit. de Eccles. edific. num. 1. vers. Non verò, Monacell. in Formul. for. Eccles. tom. 1. tit. 2. form. 3. n. 9.*

Nec dicta nullitas declinari potest sub prætextu consuetudinis vigentis in Curia Leodien. de non audiendis partibus in causis dismembrationum, quia hujusmodi consuetudo excluditur à Processu hujus Causæ, à quo constat de anno 1700. 1701. & 1702. Patronum, & Rectorem fuisse, in quolibet actu citatos, & idèd si fuerunt citati in compilatione Processus, nulla ratio assignari potest, quare non debuissent citari in prolatione sententiæ; præsertim quia citatio uti de Jure naturali nequit tolli à statuto, vel contraria consuetudine, *Ubert. de Citat. cap. 8. num. 109. Pax Jordan. tom. 3. lucubrat. lib. 14. tit. 1. numer. 2. & seq.* ubi quòd potest variari modus, dummodo non auferatur defensio, sive absolutè non tollatur citatio, latè *Rota decis. 639. num. 20. & 21.* ubi quòd nec etiam supremus Princeps citationem tollere potest, *par. 18. rec. tom. 2.*

Prout nec pariter citatio dici valet sublata à dispositione Sacri Concilii Tridentini sess. 21. cap. 4. de Reformat. ut innuit *Corrad. in prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. num. 9. Siquidem prædictus Author, in antecedenti bonum. 8.* defendit, quòd pro justificandis causis fieri debeat Processus, ac omnia in eo registranda sint, nec est novum, quòd in dismembrationibus requiratur Processus cum citatione omnium interesse habentium *Pignatell. consult. 230. num. 18. tom. 4. Rota decis. 224. num. 15. part. 10. recent. & ultimo loco resolvit Sacra Congregatio Concilii in Lunen. Sarzanen. 28. Februarii 1711.* quæ rescripsit: *Dilata, & Episcopus conficiat Processum auditis interesse habentibus.*

Nullitati dictæ sententiæ tam ex defectu Jurisdictionis quàm ex defectu citationis, con-

concomitatur manifesta illius injustitia: nam prætermisso examine, an pro hac dismembratione concurrat justa causa, & necessitas, sive magna difficultas accedendi ad Ecclesiam Matricem pro suscipiendis Sacramentis; cum loci distantia, Flumina intermedia, Portæ Civitatis clausæ, & similia impedimenta tunc præbeant justam causam erigendi novam Parochiam, quando pariunt dictam difficultatem accedendi ad Ecclesiam Matricem pro susceptione Sacramentorum, optimè *Fagnan. in cap. Ad audientiam sub num. 23. de Eccles. edificand.* Prætermisso inquam, an ista difficultas sit legitime, & concludenter probata, sive potius submoveatur ab immemorabili accessu ad eandem Ecclesiam Matricem, absque ulla contradictione, sive aliqua legitima probatione, quòd quis ex Parochianis obierit sine Sacramentis propter difficultatem accedendi ad dictam Ecclesiam Matricem ex causa illius magnæ distantiae, ac ex aquarum inundationibus, sive ex clausura portarum, ut probant *Antonell. de Regim. Ecclesiast. lib. 3. cap. 8. num. 25. Rota decis. 484. num. 5. part. 1. & decis. 288. sub numer. 1. part. 2. recent.* Domini præsupposita etiam substantia, 61causarum, eas non sufficere crediderunt, quotiescumque potest aliunde provideri, cum dismembratio sit remedium extraordinarium, & subsidiarium, ad quod nunquam à Judicibus deveniri solet, quotiescumque adsit aliud remedium minus odiosum, & exorbitans, ut firmavit *Rot. dicta decis. 484. sub num. 4. par. 1. & decis. 223. num. 11. par. 6. decis. 224. num. 18. par. 10. & decis. 578. num. 6. & 7. par. 19. recent. tom. 2.*

Idcirco cum Pastor se obtulerit deputare Presbyterum, sive Cappellanum Vicarium amovibilem ad nutum, qui suo nomine, suisque sumptibus, & expensis in dicta Cappella S. Joannis Baptistæ Sacramenta Suburbanis ministraret singulis diebus festivis, conciones faceret, ac Missam celebraret, & cum dicta deputatione remaneat omnibus consultum, necessitatis nempè Suburbanorum, ac indemnitati Ecclesiæ Matricis, ac ejus Pastoris, necnon etiam Patroni, consequens est, quòd dum potest alio modo provideri, nullatenus deveniri debeat ad odiosum reme-

dium dismembrationis, ut in præcis terminis resolvit *Rota in dicta decis. 578. per tot. par. 19. tom. 2. recent.* & ex mente Sacrae Congregationis Concilii communiter probant *Barbos. ad Concil. Trident. sess. 21. cap. 4. de Reformat. num. 10. & de potestat. Episcop. allegat. 78. num. 7., & in Summ. Apost. decis. in verbo Dismembrare num. 2. Bertacchin. vot. decis. 117. num. 2.* ubi refert resolutionem dictæ Sacrae Congregationis in *Militen. 26. Januarii 1697.* iniquien. etiam, non sufficere ad effectum dismembrationis notabilem distantiam, nec intermedium flumen, nec multos sine Sacramentis decessisse, nisi probetur, quòd per appositionem Cappellani suppleri non possit, *Carol. Anton. de Luca de Apost. Regione assensu quast. 81. num. 3. Monacell. in Formular. par. 1. tit. 2. Formul. 3. num. 4. Card. de Luca ad Conc. disc. 16. num. 3. & in Miscell. Ecol. disc. 1. num. 116. vers. Secus autem, & de Paroch. disc. 34. num. 6. Ricc. in prax. par. 1. resol. 486. sub num. 6. Trullenb. in Decalog lib. 3. cap. 3. dub. 8. num. 7. Castropal. tract. 13. de Benefic. disput. 6. punct. 10. num. 4. in fin. vers. Illud tamen Rota coram Coccin. decis. 1428. numer. 4. & seqq. & in Recent. decis. 239. num. 4. & decis. 484. num. pariter 4. par. 1. & decis. 288. num. 3. par. 3. & decis. 223. num. 11. par. 6. & decis. 578. num. 7. & 8. par. 19. tom. 2.*

Nec in tot Auctoritatum concursu meretur attendi illa *Monacelli in Form. dicta part. 2. tit. 2. Form. 3. num. 6.* afferentis, quòd ubi Communitas polliceatur novam Parochiam dotare, sit deveniendum ad dismembrationem, non obstante oblatione Parochi constituendi Cappellanum suis sumptibus: nam ultra quòd idem Auctor præcedenti *num. 4.* sibi contradicit, & resolutio Sacrae Congregationis Concilii ab eo adducta loquatur in diversis circumstantiis, ejus opinio adversatur sententiæ Sacrae Rotæ communiter receptæ *in dicta decis. 578. num. 7. & 8. par. 19. tom. 2. recent.* cui sunt conformes resolutiones dictæ Sacrae Congregationis Concilii, quæ postmodum dictæ sententiæ semper adhæsit, sicuti elicitur à pluribus resolutionibus ad hunc effectum cumulatis à *Pascucc. ad Pignatell. de Paroch. tom. 2. fol. 203.*

At quia Pastor obtulit deputare in Cappella

PELLA Sancti Joannis Baptistæ unum ex suis Vicariis Cappellanis actu inservientibus Ecclesiæ Matræ, cui opponeretur impotentia residendi, & ministrandi Sacramenta in dicta Cappella, propter onus Chori in Matræ, ac propter stipendium, quod habet à Magistratu Beringensi; Idcirco Domini non curando inquirere, an hujusmodi supposita subsistant, pro dirimendis quibuscumque controversis censuerunt, quòd deputari debeat alius Sacerdos idoneus, ad nutum dicti Pastoris amovibilis, qui hæc, & similia impedimenta non patiat, & possit ibi residere, ac diu noctuque Sacramenta ministrare, prout in rescripto *Ad mentem* continetur.

In sequelam boni Juris hætenus canonizati favore Adriani, sive Ecclesiæ Matræ, succedit purgatio Attentatorum, quæ in tantum fuerunt à DD. unâ cum bono Jure discussa, in quantum excludi prætendebatur à Suburbanis culpa positiva ex ignorantia, & erronea credulitate, quòd sententia dismembrationis fuisset valida, quòdque illius executio fuisset potius continuatio possessionis circa exercitium novæ Parochialis jam erectæ: Quinimo illa nequivisset impediri per appellationem, ne discrimen animarum eveniret, ut de attentatis commissis per erroneam credulitatem à meritis causæ dimentendis *Card. de Luca de Jurisdic. disc. 115. num. 3.* Ideoque DD. eos absolvendo à rigorosa purgatione Attentatorum facti, demandarunt illa esse purganda per viam nullitatis, juxta plenè deducta per *Rot. in Nullius, seu Terræ Pontiani successionis super attentatis 4. Maii 1699. coram R. P. D. meo Ansaldo, inter suas impressas in ordine la 87. num. 1. & seq. & in illius addit. num. 34. & 35. cum concordantibus.*

Et ita fuit conclusum omnibus Informantibus.

ARGUMENTUM.

Destructâ Ecclesiâ à Rectore an Patronus possit repetere ab ipso dotem, Iconem, Calices, Paramenta, Candelabra, & alia Ornamenta, & Sacra Suppellectilia propriæ Cappellæ Patronalis in dicta Ecclesiâ existentis.

SUMMARIUM.

- 1 Patronus tenetur reedificare Cappellam, quando ipsa non in se, sed Ecclesia, in qua sita est, indiget reedificatione, & quidem secundum novam simetriad Ecclesiæ.
- 2 Patronus, quo casu excusetur à reedificatione Cappellæ?
- 3 Patronus an possit petere à Rectore, ut sibi restituantur Dos, Ico, Calices, Candelabra, & alia ornamenta propria Cappellæ unâ cum Ecclesiâ à Rectore destructâ?
- 4 Afferuntur rationes in contrarium, & num. 5. 6. & 7.
- 8 Resolvitur affirmativè in duobus casibus, & de ratione num. 9. & 13.
- 10 Respondetur rationibus in contrarium allatis, & num. 11. & 12.
- 14 Ex pluribus adminiculis, & conjecturis simul junctis arguitur dominium.
- 15 Dominium, seu proprietas Cappellæ ex quibus probetur, & num. 16. usque ad 20.
- 21 Argenta, & alia SS. Suppellectilia esse propria Cappellæ Patronalis ex quibus probetur?

CASUS V.

DESTRUCTâ, ac solo æquatâ Ecclesiâ A, in qua Patronus habebat Cappellam, per Rectorem de consensu, & licentia legitimi Superioris ad effectum illam ampliandi, & in meliorem, ac nobiliorem structuram reducendi; Non quæro hîc an Patronus teneatur reedificare Cappellam Patronalem, quæ non

in